

Skärholmen röstar!

Slutrapport

Bakgrund

I december 2018 antog Skärholmens stadsdelsnämnd en plan för ökat valdeltagande. Planen innehöll nio olika aktiviteter som skulle genomföras inför det allmänna valet till kommunfullmäktige 2018. Dessa var:

1. Förankra planen för förvaltningsledningen vid chefsforum, för stadsdelsnämnd och civilsamhället.
2. Förvaltningsledningen utser valambassadörer på varje avdelning och på några av enheterna. Minst två informationsaktiviteter genomförs av personalen för den målgrupp de arbetar med.
3. Stadsdelsförvaltningen använder sociala medier och adresserade post-utskick för att informera om valet och var det finns mer information.
4. Tillsammans med projektet 127 Röster Räknas genomförs särskilda insatser i linje med planen.
5. Hösten 2017 och våren 2018 kartläggs vilka i civilsamhället som vill bidra med insatser för att öka valdeltagandet. Stadsdelsförvaltningen vill så långt som möjligt stödja civilsamhällets insatser.
6. Skärholmens demokratiberedning genomför två insatser 2017 och två insatser 2018 tillsammans med invånare och civilsamhälle. Syftet är att öka bildningsnivån om de allmänna valen, värdena i en demokrati och undersöka intresset för samarbeten inför valet.
7. Utse arvoderade valambassadörer med förankring i civilsamhället, vars insatser ska vara uppsökande.
8. Stadsdelsförvaltningen verkar för att fler Skärholmsbor ska bli valarbetare via stadens valnämnd.
9. Se till att den befintliga skriftliga informationen på olika språk används som komplettering till andra uppsökande aktiviteter och samtal.

Förvaltningen ansökte om, och beviljades, medel från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) för att genomföra, i huvudsak, punkt 7 och 9 i planen, inom ramen för projektet Skärholmen röstar!. Syftet med de statliga bidragen var att främja ett ökat valdeltagande bland unga, utrikes födda och/eller personer med funktionsnedsättning. Projektets totala budget var 594 000 kr varav 454 000 kr kom från MUCF.

Projektets övergripande mål var att öka valdeltagandet i stadsdelsnämndsområdet vid Stockholms kommunalval med 4,5

procent, från 62,5 procent till 67 procent. Målgruppen var i första hand invånare med utländsk bakgrund. I Sverige är den överlägset största indikatorn på valdeltagande medborgarskap. Bland utländska medborgare är valdeltagandet 36 procent, och bland svenska 85 procent.¹ I kommunalvalet 2018 var i Stockholm stad 9,5 procent av väljarkåren utländska medborgare. I Skärholmen var den 17,3 procent, varför detta var en viktig grupp för projektet att nå.²

Projektets delmål var:

1. Enkel och flerspråkig information om valet och rösträtten ska produceras.
2. Totalt fyra publika/offentliga evenemang ska hållas, ett i varje stadsdel.

Projektets långsiktiga effektmål var:

1. Ökat valdeltagande, i stadsdelsnämndsområdet, till riksdags- och landstingsvalet 2018.
2. Bibehållet eller högre valdeltagande i framtida kommunalval.
3. Spridning av resultatet leder till positiv utveckling i andra områden på lokal, regional och nationell nivå.
4. Projektets organisering och struktur blir en modell som förvaltning kan utgå från till inför de nationella valen 2022.
5. Valambassadörerna har en fortsatt dialog med varandra efter avslutat projekt, vilket bidrar till en långsiktig och områdesutveckling samt en stärkt kollektiv förmåga.
6. En röstningsvana etableras bland invånarna (speciellt förstagångsväljare) i stadsdelsnämndsområdet.
7. Medborgarnas förtroende för stadsdelsförvaltning stärks (trygghetsmätning 2020).

Genomförande

För att nå målgruppen rekryterades fyra valambassadörsföreningar. Dessa arvoderades med 20 000 kr var och hade i uppgift att genomföra uppsökande verksamhet i en stadsdel vardera under förtidsröstningen 22 augusti till 8 september 2018 och uppmuntra invånarna att rösta. Material som användes av valambassadörerna var bland annat en flerspråkig informationsfolder som togs fram inom ramen för projektet. Både projektledaren och valambassadörerna använde också sociala medier som en plattform

¹ Svenskt valdeltagande under 100 år sida 58

² SCB Preliminärt röstberättigade i 2018 års val till kommunfullmäktige tabell 8

för att nå ut med information till målgruppen och uppmuntra dem att rösta.

Valambassadörsföreningar

För att rekrytera valambassadörsföreningarna skickades, i mars 2018, information om projektet ut via förvaltningens föreningsregister som vid tidpunkten innehöll 83 föreningar. Ett tjugotal intresseanmälningar inkom. I april skickades sedan en utlysning av medel ut via samma register.

Totalt inkom nio ansökningar. Av de åtta kompletta ansökningarna uppfyllde alla de grundläggande kriterierna att vara partipolitiskt och religiöst obundna. Intervjuer genomfördes sedan med varje förenings kontaktpersoner. Bedömning av intervjuerna gjordes utifrån följande sju kriterier:

- Motivation
- Projektets förankring i föreningens styrelse/ledning
- Lokal förankring
- Språkkunskaper
- Valambassadörer klara
- Idéer på aktiviteter
- Inställning till politisk neutralitet

Fyra föreningar erbjöds att bli valambassadörsföreningar vilket de alla tackade ja till. Under ansökningsprocessen angav föreningarna i vilken stadsdel de ville utföra aktiviteter och alla tilldelades en eller två stadsdelar.

Klubb Syd-Center – Sätra och Vårberg

Klubb Syd-Center är en basketförening som är baserad i Sätra och driver verksamhet för främst flickor och tjejer. Föreningen hade sex valambassadörer, en man och fem kvinnor. De genomförde informationsinsatser på Sätra torg och i Vårbergs Centrum samt anordnade en fotbollsturnering på Lillholmsskolan.

Newroz FC – Bredäng

Newroz FC är en fotbollsförening i Bredäng. Föreningen hade fyra valambassadörer, två män och två kvinnor. I snitt drar herr A-lagets hemmamatcher på Sätra IP 500 supportrar, och två av dessa blev valedvenemang där ambassadörerna informerade om valet och uppmuntrade till röstning. De genomförde även informationsinsatser i Bredängs centrum samt spred

informationsmaterial och bilder från aktiviteterna på sin Facebook-sida som har 2 100 följare.³

Svensk-Palestinska FF – Skärholmen

Svensk-Palestinska FF är en fotbollsförening i Skärholmen/Sätra som främst driver verksamhet för pojkar och killar. Föreningen hade sex valambassadörer som alla var män. De genomförde informationsinsatser på Skärholmstorget samt på hemmamatcher och föreningsmöten. De spred informationsmaterial och bilder från aktiviteterna på sin Facebook-sida som har 10 200 följare.⁴

SK 127 Skärholmen – Skärholmen och Vårberg

SK 127 Skärholmen är en schackförening i Skärholmen som har schackträning för barn. Föreningen hade fyra valambassadörer, två män och två kvinnor. Föreningen genomförde informationsinsatser på Skärholmstorget och i Vårbergs Centrum samt på ett föräldramöte på Engelska Skolan Skärholmen.

Informationsmaterial och sociala medier

En flerspråkig informationsfolder om kommunfullmäktiges funktion och kommunalvalet togs fram i syfte att nå så många av invånarna som möjligt. Språken valdes utifrån statistik över vanliga språk i Skärholmens stadsdelsnämndsområde och språkkunskaper bland valambassadörerna. Totalt innehöll foldern information på tio språk: svenska, engelska, arabiska, kurmanji/nordkurdiska, persiska, polska, spanska, somaliska, sorani/sydkurdiska och turkiska.

Foldern delades ut vid valambassadörernas aktiviteter och gjordes tillgänglig för förvaltningens andra verksamheter. Foldern fanns även på Medborgarkontoret, Röda Korsets Folkhögskola, Jobbtorget och Skärholmens Bibliotek. Online fanns foldern tillgänglig i PDF-format på föreningarnas Facebook-sidor samt Stockholms stads nyhetssida. Svensk-Palestinska FF och Newroz FC lade även upp bilder och filmklipp från sina offentliga aktiviteter.

Förvaltningen tog även fram Facebook-annonser på svenska, arabiska och spanska. Språken valdes baserat på att dessa språk var vanligast bland användare i Skärholmens stadsdelsnämndsområde.

Resultat

Kvantitativa resultat

Till kommunalvalet 2018 var antalet röstberättigade i Skärholmens stadsdelsnämndsområde 27 173. Av dessa röstade 17 285 personer.

Detta innebar ett valdeltagande på 63,6 procent vilket var en ökning på 1,1 procentenheter från 2014. Av tabellen nedan framgår hur fördelningen mellan de olika stadsdelarna såg ut.

Kommunalval	2014	2018	Förändring
Skärholmen SDN	62,5%	63,6%	+1,1
Bredäng	64,6%	65,6%	+1,0
Sätra	67,5%	68,6%	+1,1
Skärholmen	58,7%	60,5%	+1,8
Vårberg	59,6%	60,2%	+0,6

Skärholmen stadsdelsnämndsområde är indelat i 22 valdistrikt och av de 19 distrikt⁵ som går att jämföra med 2014 så ökade valdeltagandet i 14 av dessa. I de sex distrikt som hade lägst valdeltagande 2018 (under 60 procent), ökade deltagandet i samtliga. Distriktet med högst valdeltagande både 2018 och 2014 var Sätra Gård med 80,8 procent i båda valen. Lägst deltagande 2018 hade Stångsholmsbacken med 48,2 procent, vilket dock innebar en ökning på 1,7 procentenheter från 2014.

Det valdistrikt som stod för den största ökningen i valdeltagande var Portholmsgången med 5,5 procentenheter (63,9 procent år 2018) och Skärholmsterassen med 5 procentenheter. Det senare hade i valet 2014 ett deltagande på 45,6 procent vilket var det näst lägsta valdeltagandet i Stockholm (totalt 543 valdistrikt), och nionde lägsta valdeltagandet i hela Sverige (totalt 5 837 valdistrikt).⁶ Årets deltagande på 50,6 procent är fortfarande lågt, men med tanke på den stora ökningen förtjänar valdistriktet ändå lyftas fram som ett positivt exempel.

Ett av projektets effektmål var ett ökat valdeltagande till Stockholm läns landstingsfullmäktige och Riksdagen. Valdeltagandet i landstinget landade på samma nivåer som i staden och ökade således där också med 1,1 procent. I riksdagsvalet var ökningen i valdeltagandet något större med 1,3 procentenheter.

Riksdagsval	2014	2018	Förändring
Skärholmen SDN	68,7%	70,0%	+1,3
Bredäng	70,0%	70,9%	+0,9
Sätra	72,0%	73,2%	+1,2
Skärholmen	65,0%	66,9%	+1,9

⁵ Ytterligare 7 var omgjorda, men med relativt små skillnader varför det anses möjligt att göra jämförelser med föregående val.

⁶ https://valforskning.pol.gu.se/digitalAssets/1678/1678333_valdeltagande-i-valkretsarna-2014-kommunval1.1.pdf

Vårberg	68,1%	69,0%	+0,9
---------	-------	-------	------

Kvalitativa resultat

Inför projektets start var en hypotes att det låga valdeltagandet bland utländska medborgare framför allt hade med motivation att göra. Under aktiviteterna framkom dock att en betydande andel av de personer som inte var svenska medborgare, som valambassadörerna mötte, inte var medvetna om att de hade rösträtt. Det kunde få som följd att röstkort slängdes eller lades åt sidan eftersom den som fått det ej visste vad det var. Med anledning av detta gjordes kopior på röstkort tillgängliga för valambassadörerna för att de skulle kunna visa invånare de mötte hur dessa såg ut.

Projektets utåtriktade aktiviteter genomfördes under förtidsröstningen och det upplevdes som positivt att i samtal med invånare kunna berätta om möjligheten att redan nu kunna rösta. Ett antal invånare som förlorat sina röstkort fick även information om hur de i lokaler för förtidsröstningen kunde få hjälp att få nya.

Nästintill alla valambassadörer uppgav att de under sina aktiviteter talade med personer som inledningsvis varit tveksamma till att rösta men i slutet av samtalet sa att de nu bestämt sig för att göra det. Valambassadörerna uppgav att den största utmaningen de mötte var att många invånare, till en början trodde att de tillhörde ett politiskt parti, när de genomförde aktiviteter på offentliga platser. Detta var dock inte ett problem vid de aktiviteter som valambassadörerna genomförde i sammanhang där de redan var kända som till exempel i samband med fotbollsmatcher eller föräldramöten.

Att ha tillgång till flerspråkig information upplevdes positivt då valambassadörerna kunde visa den för personer som de inte kunde kommunicera muntligt med. De mest användbara språken förutom svenska och engelska upplevde de var arabiska, persiska och spanska. Det språket som inte fanns i foldern som flest efterfrågade var ryska.

Det var också värdefullt att flera av valambassadörerna var flerspråkiga, i synnerhet de som talade arabiska, persiska och sorani. De två valambassadörerna som talade arabiska medverkade under förtidsröstningen i Sveriges radios arabiska sändningar, Radio Sweden Arabic, där de berättade om projektet och vikten av att rösta.

سفرء "أصوات خار هولمن" يساهمون في زيادة أعداد الناخبين

28 قائلتي min 2:05

وقت النشر onsdag 5 september kl 14.57

بدأ سفرء الانتخابات المساهمين في مشروع "أصوات خار هولمن" بمهمتهم في إعطاء المعلومات للقادمين الجدد، حول آلية التصويت في الانتخابات السويدية وأهمية التصويت.

حيث بدأوا عملياً بهذه المهمة في الـ 21 من شهر آب - أغسطس 2018. أجريت حوار في مكان عملهم مع اثنين من السفرء المشاركين في المشروع وينتمون للجمعية الفلسطينية لكرة القدم، وهم مازن السيد وطلبي شيلاب، حيث تحدثا حول المهمات الواجبة عليهم القيام بها وذلك من أجل زيادة عملية المشاركة الانتخابية في حوالي 127 منطقة في استوكهولم.

يمكنكم الإستماع للتقرير كاملاً عبر الرابط العرقي...

Analys

Det är svårt att göra direkta kopplingar mellan det ökade valdeltagandet i Skärholmen stadsdelsnämndsområde och Skärholmen röstar! eller andra projekt i området. Däremot går det att utesluta att ett specifikt områdes ökade deltagande beror på en allmän trend.

Sedan början av 1980-talet har andelen röstande minskat i hela Sverige. De senaste tre valen har dock inneburit ett trendbrott och valdeltagandet har stigit igen.⁷ Stockholms kommunalval har följt trenden med ökat valdeltagande i riksdagsvalet. Valdeltagandet ökade med 3 procent från kommunalvalet 2006 till 2014.⁸ I Skärholmen stadsdelsnämndsområde sjönk däremot valdeltagandet till kommunalvalet under samma period med 4,8 procent.

⁷ Svenskt valdeltagande under 100 år sida 29

⁸ <https://data.val.se/val/val2010/slutresultat/K/kommun/01/80/index.html>
<https://data.val.se/val/val2014/slutresultat/K/kommun/01/80/index.html>

Trenden under 2000-talet har alltså varit ett ökat valdeltagande i Stockholms stad, samtidigt som det gått nedåt i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Årets uppgång kan därför inte anses vara en del av en allmän trend utan signalerar istället ett trendbrott. Det ska även tilläggas att valdeltagandet, under de senaste valen, har minskat i områden där det redan är lägre än genomsnittet. Skärholmens stadsdelsnämndsområde har i media, efter valet 2018, lyfts fram som ett exempel på ett undantag från detta. Nedan följer några exempel.

P4 Stockholm

START P4 PROGRAM A-Ö TABLÅ TIPSA! LÅTLISTOR ARKIV OM...

Anette Manoti, samordnare för civilsamhälle och demokratiutveckling i Skärholmen och läraren Johannes Haddad, ordförande i ungdomsutskottet i Stockholms schackförbund. Foto: Christy Chamy/Sveriges Radio

▶ Så fick schackförbundet upp valdeltagandet

2:42 min [Min lista](#) [↗ 63](#)

Publicerat tisdag 2 oktober kl 17.17

I Skärholmen har valdeltagandet ökat – för första gången på 20 år. Deras satsning på valambassadörer från föreningslivet visade sig ge gott resultat.

Från P4 Stockholm 2 oktober

Klart färre röstar i utsatta områden

Trots ökat valdeltagande i landet så sjunker det i flera utsatta områden i södra Stockholm. Men det finns undantag.

Från Skärholmen Direkt 25 september

En möjlig förklaring till att projektet blev så pass framgångsrikt som det blev är nyttjandet av lokala valambassadörer. Tack vare deras lokala förankring och utbredda kontaktnät har förvaltningen kunnat nå ut till invånare som de sannolikt aldrig hade kunnat nå på egen hand. Eftersom föreningarna har stort förtroende bland många invånare gav deras deltagande projektet legitimitet.

Genom att föreningarna själva fick välja sina valambassadörer, istället för att förvaltningen skötte rekrytering, fick projektet en bredd. Till exempel hade vissa av valambassadörerna själva inte röstat tidigare, medan det för andra av dem var en självklarhet att delta i varje val. På så sätt var valambassadörerna representativa för områdets invånare vilket gjorde det lättare för människor att relatera till dem. Oavsett tidigare röstningsvana, hade valambassadörerna det gemensamt att de av olika anledningar tänkte rösta i 2018 års val.

Inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde har det även bedrivits fler satsningar på att öka valdeltagandet. Förvaltningens avdelning för äldre, personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri har tagit fram anpassat material om valet som spridits till serviceboenden. De har också informerat brukare om rätten till ledsagare för att ta sig till vallokaler.

Ungdomsinitiativet 127s röstar räknas arbetar sedan många år med demokratifrågor. Vid 2018 års val hade de likt Skärholmen röstar! lokala valambassadörer som alla var ungdomar. De ordnade även inspirationskvällar och politiska debatter.

Dessa satsningar kan, liksom de olika partiernas arbete med att knacka dörr med mera, naturligtvis också ha bidragit till årets positiva resultat.

Fortsatt arbete

SCB publicerar ungefär ett år efter varje val en valundersökning där valdeltagande redovisas utifrån flertalet grupper som medborgarskap, kön, civilstånd, ålder, inkomst samt kombinationer av dessa. Det som är av störst intresse för detta projekt är att kunna jämföra valdeltagande mellan svenska och utländska medborgare samt inrikes och utrikes födda svenska medborgare.

Undersökningen omfattar val till kommuner, landsting och riksdagen och använder sig av enkäter och intervjuer i vallokaler på valdagen.

Efter årets val har SCB ändrat sin strategi för analys och begärt in data som möjliggör redovisning av faktiskt valdeltagande bland tidigare nämnda grupper. Det är dock inte klart än om datan kommer att finnas tillgänglig uppdelat på valdistrikt, valkrets och kommun. Rapporten kommer att publiceras i april-juni 2019.

Skärholmen röstar! hade som syfte att ta fram en modell för ökat valdeltagande som kan användas vid kommande val, vilket måste anses ha uppnåtts. Den nuvarande modellen har dock utvecklingspotential. Till exempel pekar den utvärdering, som gjordes av förvaltningen tillsammans med valambassadörerna, på värdet av en starkare närvaro online, speciellt på Facebook och Instagram.

Vid projektets start gjordes behovsanalyser på stadsdelnivå. Eftersom Skärholmen och Vårberg var de stadsdelar med lägst valdeltagande i stadsdelsnämndsområdet gjordes bedömningen att det var extra viktigt att ha aktiviteter i de stadsdelarna. Det finns stora skillnader i valdeltagande mellan olika distrikt i samma stadsdel. Med anledning av detta kan det vara värt att i framtida projekt överväga att fördela aktiviteter utifrån valdistrikt istället för stadsdel och punktmarkera de valdistrikt med lägst valdeltagande.